

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Petra Pospíšila v právní věci žalobců: **a) K. H., b) Š. T.**, zast. Mgr. Michaelem Škurkou, LL.M., MSc., advokátem se sídlem Za poštou 416/2, Olomouc, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 1191/40a, Olomouc, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2025, č. j. KUOK 30361/2025, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 21. 5. 2025, č. j. 65 A 44/2025 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobci a) a b) **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a předchozí řízení

[1] Magistrát města Olomouce (dále „stavební úřad“) rozhodnutím ze dne 4. 4. 2024, č. j. SMOL/053931/2024/OS/PS/Mie, k žádosti stavebníka J. H. dodatečně povolil stavbu „*Novostavba rodinného domu a přípojka NN*“ na pozemcích parc. č. XA, XB a XC, vše v k. ú. X. V záhlaví uvedeném rozhodnutím žalovaný rozhodl o odvoláních žalobců a) a b) proti rozhodnutí stavebního úřadu, a to tak, že zamítl odvolání žalobkyně b) jako opožděné [§ 92 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“)] a současně zamítl odvolání žalobce a) a rozhodnutí stavebního úřadu potvrdil.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným usnesením odmítl jako opožděnou [§ 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].

[3] Krajský soud uvedl, že se v posuzované věci neuplatní obecná dvouměsíční lhůta pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s., nýbrž zvláštní lhůta stanovená v § 306 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále „stavební zákon“). Posledně uvedené ustanovení vstoupilo v souladu s § 334a odst. 3 stavebního zákona v účinnost dnem 1. 7. 2024. Nejvyšší správní soud (NSS) poté ve své judikatuře opakovaně potvrdil, že lhůta podle § 306 stavebního zákona se uplatní i v případě žalob proti rozhodnutím vydaným podle dřívějších právních předpisů, pokud byla taková rozhodnutí doručena po 1. 7. 2024. Rozhodnutí žalovaného bylo žalobcům doručeno 17. 3. 2025, jednoměsíční žalobní lhůta jim proto uplynula dnem 17. 4. 2025. Žalobci však žalobu podali až dne 19. 5. 2025.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce a) a žalobkyně b) [dále „stěžovatelé“] podávají kasační stížnost z důvodů, které podřadili pod § 103 odst. 1 písm. a) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní [dále jen „s. ř. s.“]. Navrhují napadené usnesení krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[5] Krajský soud nesprávně aplikoval jednoměsíční lhůtu pro podání žaloby podle § 306 stavebního zákona namísto obecné dvouměsíční lhůty podle § 72 s. ř. s. Změna úpravy žalobní lhůty provedená § 306 stavebního zákona byla provedena bez adekvátních přechodných ustanovení. Vzniklé právní vakuum je třeba vykládat ústavně konformním způsobem. Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. I ÚS 3241/24 nelze vykládat jako příkaz k použití jednoměsíční lhůty na všechna rozhodnutí doručená po 1. 7. 2024, „bez ohledu na procesní situaci a oprávněná očekávání účastníků“.

[6] Správní orgány sice obecně nemají povinnost poučit účastníky řízení o lhůtě pro podání žaloby. V tomto případě však taková povinnost vyplynula z okolností případu. Došlo totiž k podstatné změně v podobě nového stavebního zákona, jenž nově stanovil kratší lhůtu k podání žaloby, než která je stanovena v subsidiárním právním předpisu (soudním řádu správním). Přechod k nové právní úpravě nesmí zkrátit účastníky na jejich právech. Ze zásady proporcionality vyplývá, že soud musí zvažovat reálnou možnost účastníků seznámit se s novelizací zákona a přizpůsobit jí své procesní kroky. Podle stěžovatelů v době, kdy jim bylo rozhodnutí (žalovaného – pozn. soudu) doručeno, nebylo s přihlédnutím k absenci poučení správního orgánu zřejmé, že na ně dopadá nová jednoměsíční lhůta. Z judikatury NSS pak sice plyne, že se tato lhůta má uplatnit v případech doručení rozhodnutí po 1. 7. 2024. Takový výklad však lze uplatnit jen tehdy, *„byli-li účastníci na tuto skutečnost předvídatelně a transparentně připraveni.“*

[7] Žalovaný navrhl kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout. Nejvyšší správní soud se aplikací lhůty podle § 306 odst. 1 stavebního zákona již opakovaně zabýval. Dospěl k závěru, že pokud k vydání a doručení rozhodnutí správního orgánu došlo již v době použitelnosti § 306 odst. 1 stavebního zákona, tedy po 1. 7. 2024, uplatní se speciální lhůta zakotvená v tomto ustanovení. Na uvedené nemohou mít vliv závěry nálezu Ústavního

pokračování

soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24. V tam posuzované věci bylo rozhodnutí správního orgánu účastníkovi doručeno v době, kdy se zvláštní úprava žalobních lhůt podle § 306 stavebního zákona ještě nepoužila, zatímco žaloba byla poté podána již v době aplikovatelnosti nové úpravy. V takové situaci Ústavní soud shledal, že použití nové právní úpravy je porušením práva na soudní ochranu, v situaci nynější však právo stěžovatelů nepravě retroaktivním užitím nové úpravy zkráceno nebylo.

[8] Žalovaný rovněž uvedl, že stavební zákon byl ve Sbírce zákonů publikován již 29. 7. 2021, účinnost jeho § 306 byla odložena až na 1. 7. 2024. Stěžovatelé tak měli dostatek času seznámit se s obsahem nové právní úpravy. V době podání žaloby ke krajskému soudu byli nadto zastoupeni právním profesionálem. Z rozsudku NSS ze dne 28. 6. 2024, č. j. 8 As 133/2024 - 24, poté vyplývá, že správní orgán obecně není povinen poučit účastníky řízení o možnosti napadnout správní rozhodnutí žalobou včetně uvedení lhůty pro podání této žaloby. Je věcí procesní opatrnosti žalobců zabývat se tím, zda v jejich případě zákon nestanoví jinou lhůtu k podání žaloby, jak připouští § 72 odst. 1 s. ř. s.

III. Právní posouzení Nejvyššího správního soudu

[9] Kasační stížnost je přípustná. Stěžovatelé ji podávají z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s. a Nejvyšší správní soud neshledal nedostatky podmínek řízení či jiné překážky, které by bránily dalšímu postupu a rozhodnutí ve věci. Napadený rozsudek proto přezkoumal v rozsahu a z důvodů vymezených v kasační stížnosti s přihlédnutím k případným vadám, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost **není** důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud v první řadě připomíná, že je-li kasační stížností napadáno usnesení o odmítnutí návrhu [resp. nemeritorní konečné rozhodnutí], lze kasační stížnost podat pouze z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. [srov. např. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98]. Uvedený důvod podání kasační stížnosti totiž v takovém případě „konzumuje“ i důvody kasační stížnosti jinak podřaditelné pod § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2016, č. j. 9 As 47/2016-39].

[12] Jak NSS zjistil ze správního spisu, stěžovatelé napadli dne 4. 4. 2024 [v případě žalobce a)], respektive dne 17. 5. 2024 [v případě žalobkyně b)], odvoláním rozhodnutí stavebního úřadu ze dne 4. 4. 2024. Žalovaný o těchto odvoláních rozhodl způsobem uvedeným výše v bodu [1] tohoto rozsudku. Rozhodnutí žalovaný vypravil (tj. vydal) dne 14. 3. 2025. Zástupci stěžovatelů je doručil dne 17. 3. 2025, jak prokazuje doručka připojená ke stejnopisu rozhodnutí žalovaného na č. l. 10 správního spisu žalovaného.

[13] Podle § 306 odst. 1 stavebního zákona *žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno.*

[14] Podle § 331 stavebního zákona *soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.*

[15] Podle § 334a odst. 3 stavebního zákona *pro účely přechodných ustanovení v části dvanácté hlavě II dílu 4* (kam se řadí též § 331 téhož zákona – pozn. soudu) *se za den nabytí účinnosti tohoto zákona považuje 1. červenec 2024.*

[16] Nejvyšší správní soud se otázkou aplikace § 306 odst. 1 stavebního zákona v situaci, kdy bylo rozhodnutí stavebního úřadu vydáno i doručeno žalobci za účinnosti nové právní úpravy, opakovaně zabýval. Mimo jiné v rozsudcích ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025 - 34, ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025 - 30, či ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024 - 26, dospěl k jednoznačnému závěru, že § 306 odst. 1 stavebního zákona se plně uplatní. V posuzované věci není důvodu se od této již ustálené judikatury odchýlit.

[17] Závěr, k němuž NSS v uvedených věcech dospěl, přitom není v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24. Ústavní soud posuzoval případ, v němž bylo správní rozhodnutí žalobkyni doručeno za účinnosti předchozí právní úpravy s tím, že část dvouměsíční žalobní lhůty uběhla až po účinnosti nové úpravy. Uzavřel, že *speciální jednoměsíční lhůtu lze aplikovat pouze na lhůty započaté po účinnosti nové úpravy.* Jinými slovy tak Ústavní soud potvrdil, že délka lhůty pro podání žaloby se odvíjí od právní úpravy účinné v okamžiku doručení napadeného správního rozhodnutí. Ostatně výše citovaná rozhodnutí NSS byla vydána až v návaznosti na tento nálezh Ústavního soudu a na jeho závěry reagovala.

[18] V projednávané věci bylo rozhodnutí stěžovatelům doručeno dne 17. 3. 2025, tedy více než 8 měsíců po účinnosti nové právní úpravy, jež nastala dne 1. 7. 2024 (jak navíc příležitostně poukázal žalovaný, k jejímu vyhlášení ve Sbírce zákonů došlo již 29. 7. 2021). Lhůta pro podání žaloby, běžící zásadně od doručení rozhodnutí žalobci (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), tak počala běžet až za účinnosti nové právní úpravy. Za takové situace bezpochyby v souladu s uvedenou judikaturou platí, že se aplikuje „zkrácená“ žalobní lhůta v délce jednoho měsíce podle § 306 odst. 1 stavebního zákona. Krajský soud tudíž dospěl ke správnému závěru, že stěžovatelé podali žalobu opožděně.

[19] K argumentu stěžovatelů, že by snad pro ně bylo nepřiměřenou procesní povinností aktivně sledovat novelizace stavebního zákona, soud připomíná, že zásada *ignorantia iuris non excusat* platí bez ohledu na to, zda jsou stěžovatelé „laickými osobami“ (srov. přiměřeně rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42, bod 13). V projednávané věci byli navíc stěžovatelé již ve správním řízení zastoupeni advokátem. Ten, jakožto právní profesionál, by bezesporu měl mít povědomí o změnách použitelných procesních pravidel při podání žaloby proti správnímu rozhodnutí.

[20] Na doposud uvedeném nic nemění ani skutečnost, že žalovaný ve svém rozhodnutí stěžovatele o možnosti podat žalobu ke správnímu soudu, a to ve zkrácené jednoměsíční lhůtě, nepoučil. Nejvyšší správní soud konstantně uvádí, že správní orgán obecně není povinen poučit účastníky řízení o možnosti napadnout správní rozhodnutí žalobou včetně uvedení lhůty pro podání této žaloby (srov. citovaný rozsudek č. j. 8 As 133/2024 - 24, dále např. rozsudek ze dne 17. 9. 2015, č. j. 2 As 192/2015 - 23). Právní úprava sice nevylučuje, aby správní orgán v rámci uplatnění zásad dobré správy o možnosti podat správní žalobu v konečném správním rozhodnutí jeho adresáty poučil (rozsudek NSS z 27. 2. 2019,

pokračování

č. j. 2 Afs 383/2018 - 43). I podle judikatury Ústavního soudu se však jedná pouze o nezávazné doporučení, jehož nepřijetí žalovaným není způsobilé zasáhnout do práv stěžovatele (usnesení Ústavního soudu z 10. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 1384/17).

[21] Žádné zvláštní okolnosti, které by na uvedených závěrech měly něco změnit, v posuzované věci nenastaly. Stěžovatelé, zastoupení advokátem, naopak měli dostatečně dlouhou dobu na to, aby se se změnou právní úpravy seznámili.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelé ve věci neměli úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení (výrok II. tohoto rozsudku). Žalovanému, který byl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, poté žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. NSS mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok III. tohoto rozsudku).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2025

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu